

Näringslivsprogram 2017-2019

**Remissversion
20161129**

Vad är näringslivsprogrammet?

Kommunalt styrdokument

Näringslivsprogrammet är ett kommunalt styrdokument. Det är antaget av Kommunfullmäktige och gäller för Gävle kommun som helhet. Det innebär att Gävle kommun ansvarar för innehållet och åtgärderna som presenteras i näringslivsprogrammet. Syftet med näringslivsprogrammet är att beskriva och tydliggöra det arbete Gävle kommun utför för att stärka näringslivets förutsättningar i Gävle.

Näringslivsprogrammet är uppdelat i två delar, en analysdel och en del med mål, delmål och framgångsfaktorer. För att tydliggöra ansvarsförhållandet och till vilken del av kommunen man kan vända sig för varje delmål finns det angivet en ägare.

Processen att ta fram Näringslivsprogrammet

Det övergripande ansvaret för näringslivsprogrammet har Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden. För framtagande, revidering och uppföljning ansvarar Näringsliv & arbetsmarknad Gävle. Med utgångspunkt i den tidigare versionen av näringslivsprogrammet, inkomna synpunkter och omvärldsbevakning togs ett första utkast till näringslivsprogrammet fram av tjänstemän. Därefter kom Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden med inspel i form av en workshop.

Programmet har en förankring i Gävle kommuns organisation genom en ledningsgrupp bestående av kommundirektör, förvaltningschef Kommunledningskontoret, förvaltningschef Näringsliv & arbetsmarknad Gävle, förvaltningschef Samhällsbyggnad Gävle, näringslivschef och kommunikationschef.

Det reviderade programmet (2017-2019) har liksom den tidigare versionen tagits fram genom dialog med företagare och företagsorganisationer i Gävle. Åsikterna bearbetades och ett förslag togs fram för beslut av kommunens politiker i Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden, kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige.

Styrning, ansvar och uppföljning

För styrning, ansvar och uppföljning står ytterst Kommunfullmäktige. Det strategiska ansvaret har ledningsgruppen. Utifrån de delmål som finns i programmet ansvarar de olika ägarna för årlig planering av aktiviteter för att nå målen i Näringslivsprogrammet. Såväl aktiviteterna som uppföljningen av dessa finns inom ramen för det ordinarie verksamhetsplanarbetet för varje enhet och kopplas till Näringslivsprogrammet i Stratsys.

Analys

Näringslivsprogrammet utgår ifrån de kommunövergripande målen, de näringspolitiska målen och bryter ner verksamhet och indikatorer på en konkret nivå. Gävle kommuns verksamheter svarar inte bara emot målen, lagar, förordningar och medborgarnas vilja, det svarar även mot samhället i stort och de förutsättningar och utmaningar som finns. Den bild som tecknas av Gävle i analysdelen är inte, och kan heller inte vara, fullständig. Men den ger en bakgrund till den verksamhet som näringslivsprogrammet syftar till och vilka utmaningar som det försöker påverka. Även om ett näringslivsprogram inte kan förändra allt i samhället så tar det sikte på de delar där Gävle kommuns uppdrag att utveckling av näringsliv och sysselsättning är relevant.

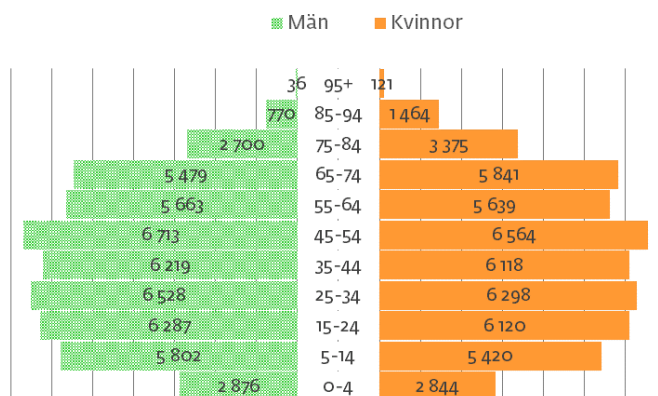
De städer som Gävle jämförs med är Eskilstuna, Sundsvall, Västerås, Örebro och Norrköping. Städerna bedöms ha relativt liknande förutsättningar, det som primärt skiljer är antalet invånare. Eskilstuna och Sundsvall har nästan samma antal invånare som Gävle emedan de övriga är väsentligt större.

Analysen tecknar en bred bild, beskriver fakta och gör relevanta jämförelser. Analysen bör ses som den del som ställer frågor och delen med mål, delmål och framgångsfaktorer bör ses som den som tydliggör arbetet.

Gävle idag

Gävleborna och deras sysselsättning

Befolkningsstruktur Gävle kommun 2015

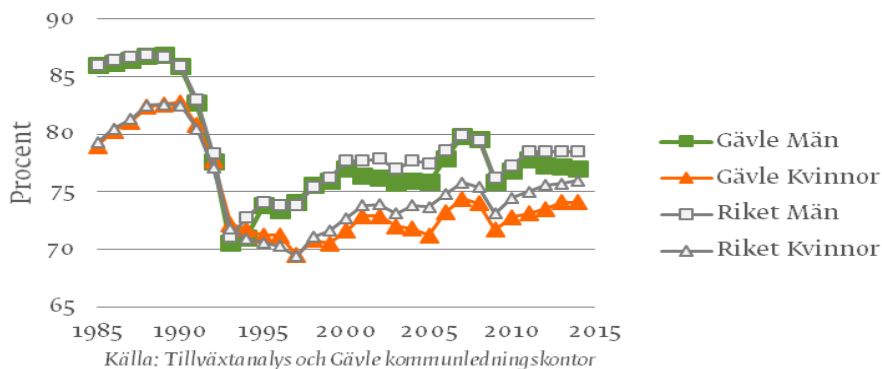
Källa: Statistiska centralbyrån och Gävle kommunledningskontor

År 2015 bodde 98 877 invånare i Gävle. Av dem var 49 742, lite mer än 50%, 25-65 år. De utgör den grupp som är basen för näringsliv och arbetsmarknad, för konsumtion och skatteintäkter. Utöver dessa fanns 29 349 personer i åldern 0-24 år samt 19 786 gävlebor i åldern 65 -95 + år. Gävle har sammantaget en jämn åldersstruktur, även fördelningen mellan könen är jämn. Cirka 86% av gävleborna har svenska som modersmål. Andra stora språk är arabiska, finska, kurdiska, somaliska och engelska, det finns fler än 20 olika modersmål som talas av gävleborna.

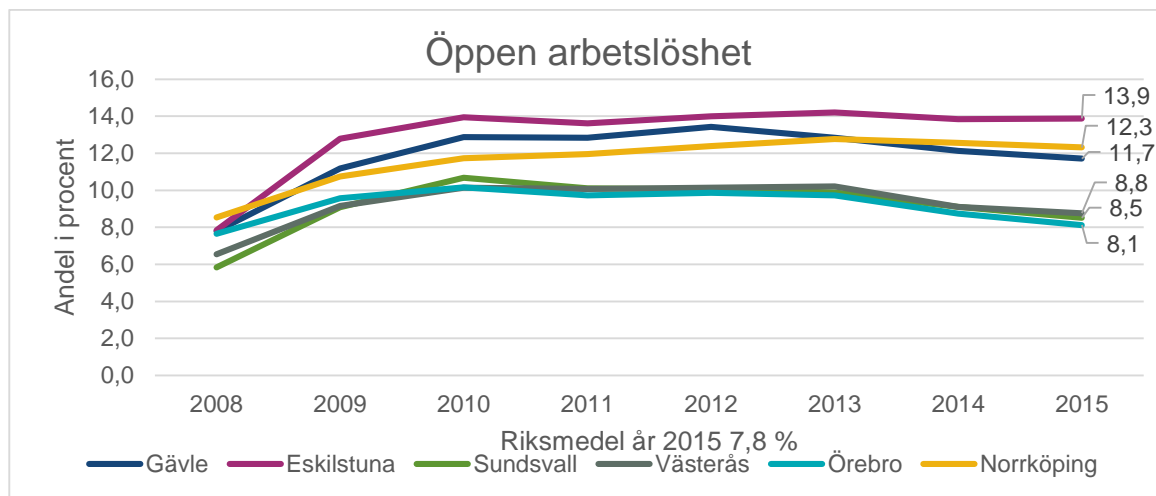
Trots nuvarande högkonjunktur och stark befolkningsökning har inte antalet arbetstillfällen i Gävle ökat nämnvärt. I absolut tal har antalet arbetstillfällen befunnit sig på en stabil nivå där mellan 40 - 50 000 personer är i arbete sedan mitten på 1980-talet. Förvärvsgraden, är andelen av befolkningen i åldern 20-64

år som arbetar till den grad att de kan försörja sig själva. Generellt sätt är förvärvsgraden lägre i Gävle kommun än i riket i stort. Förvärvsgraden är betydligt lägre bland kvinnor än bland män, såväl i Gävle som i resten av riket.

Förvärvsgrad i åldern 20-64 år

Arbetslösheten i Gävle är hög och har ökat från 7,8% år 2008 till 11,7% år 2015. Måttet öppen arbetslöshet och data kommer från Arbetsförmedlingen och beskriver registerbaserad arbetskraft som är öppet arbetslösa eller i åtgärder eller program i åldern 16 – 64 år. Det kan även konstateras att det år 2015 är en större skillnad emellan Gävle och riket i stort än år 2008 men att skillnaden från år 2010 varit relativt konstant på ungefär 4% .

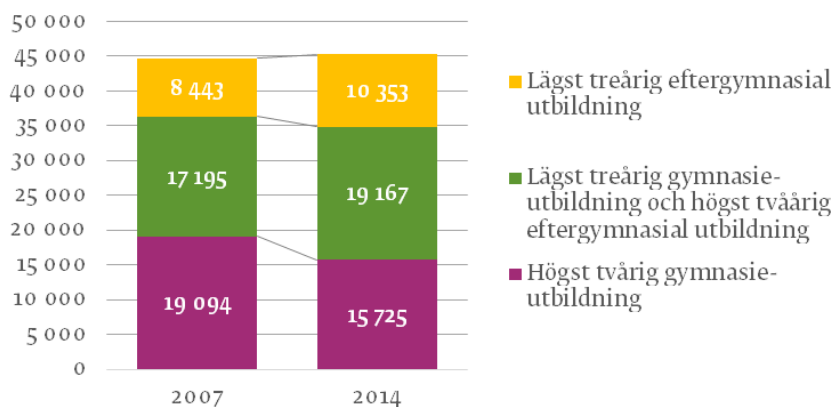

Arbetslösheten bland unga vuxna (16-24 år) i Gävle är bland de största i Sverige. Bland unga vuxna finns dessutom en större skillnad emellan könen. Av de unga kvinnorna i Gävle är 15,7 % arbetslösa vilket kan jämföras med 10,5 % i övriga riket. För de unga männen är arbetslösheten klart högre med 24,3 % vilket kan jämföras med riket i övrigt där den är 15,7%.

Gävleborna och deras utbildning

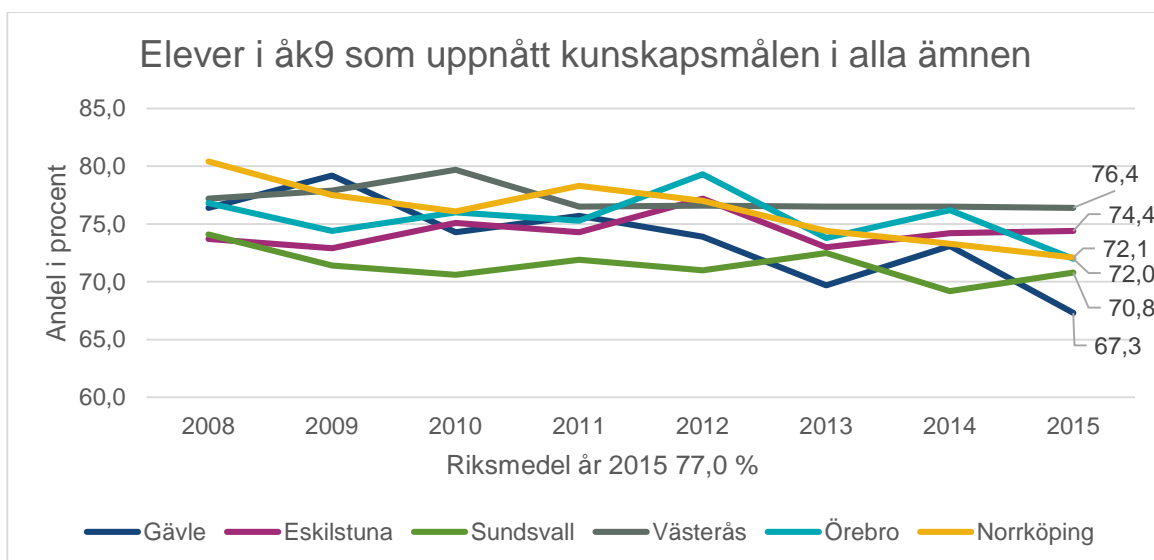
Av gävleborna mellan 20 – 64 år är 21% att betraktas som högutbildade. De nyanlända gävleborna är lika jämt fördelade som de gävlebor som bott länge i staden när det gäller längden på utbildning. Antalet sysselsatta i relation till utbildningsnivå i jämförelse mellan år 2007 och år 2014 visar att även om inte antalet arbetstillfällen ökar så gör kraven på utbildning.

Sysselsatta efter utbildningsnivå i Gävle kommun 2007 och 2014

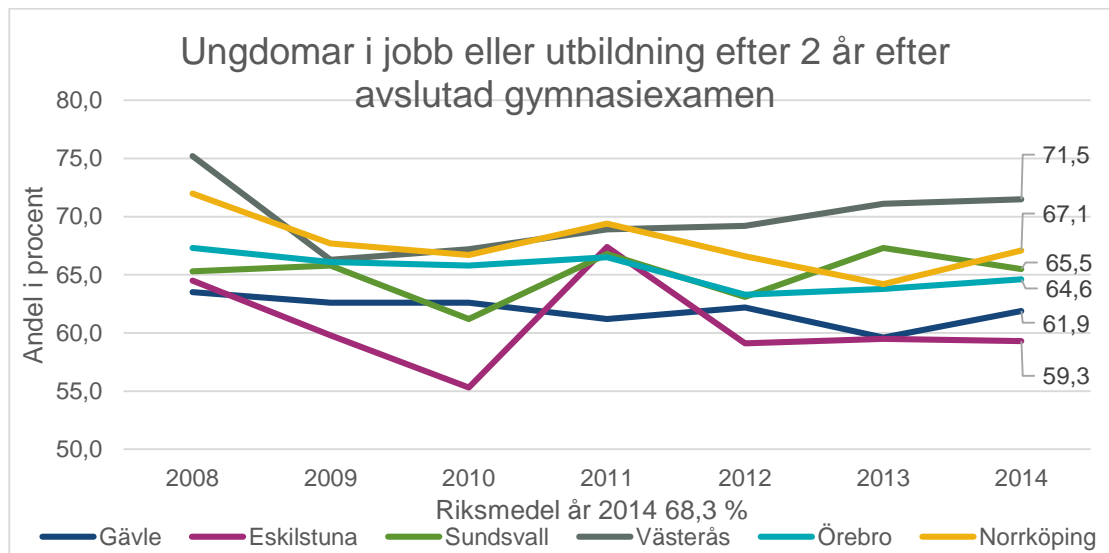

Källa: Tillväxtanalys och Gävle kommunledningskontor

Det är färre barn i Gävle än i jämförbara kommuner som går ut årskurs 9 och har nått kunskapsmålen i alla ämnen. Skillnaden emellan Gävle och riket är stor, nästan 10%.

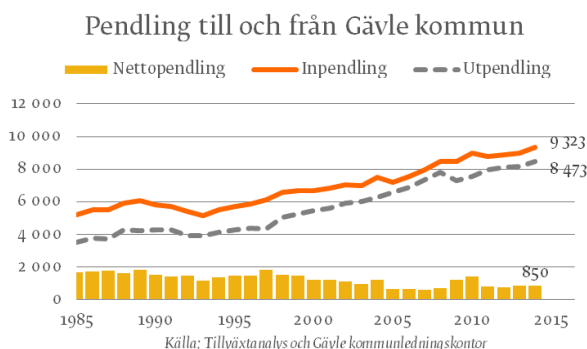
När det gäller möjligheten för ungdomar med en gymnasieexamen att etablera sig på arbetsmarknaden eller gå vidare till högre studier så är Gävle på en stabil nivå. Tabellen beskriver ungdomar från Gävle, om de arbetar eller studerar i Gävle eller någon annan stans efter de 2 åren har ingen betydelse. Noterbart är att hos de andra jämförbara kommunerna sker en variation på ett sätt som inte sker i Gävle.

Gävleborna och arbetspendling

Inpendling från bostadsort	till Gävle	Utpendling till arbetsort	från Gävle
Sandviken	2 894	Sandviken	3 159
Älvkarleby	1 474	Stockholm	840
Ockelbo	452	Älvkarleby	599
Uppsala	446	Uppsala	509
Söderhamn	427	Tierp	485
Tierp	410	Söderhamn	267
Bollnäs	342	Ockelbo	217
Hudiksvall	320	Östhammar	201
Stockholm	276	Hofors	137
Hofors	221	Falun	133

Källa: Tillväxtnalys och Gävle kommunledningskontor

Det största enskilda pendlingsutbytet finns med grannkommunen Sandviken. Varje dag pendlar ungefär 3000 personer från Gävle till Sandviken och tvärtom. Tabellens tio orter/kommuner svarar för 80 % av in- och utpendlingen till och från Gävle. Älvkarleby är den kommun som har störst inpendlingsnetto till Gävle. Värt att notera är även att inpendlingen till Gävle från orterna Ockelbo, Uppsala, Söderhamn och Tierp är i princip lika stora. Stockholm fungerar i hög grad som utpendlingskommun. Under den senaste 20-årsperioden har pendlingen totalt sett ökat med ungefär 50%. I nuläget är inpendlingen till Gävle ungefär 9 300 personer vilket är ca 20% av arbetskraften emedan de nästan 8500 personerna som pendlar från Gävle utgör ca 18%. Gävle har således en balans mellan inpendling och utpendling.

Analys och framgångsfaktorer

Gävleborna är jämt fördelade emellan ålder och kön, det skapar goda förutsättningar för att kunna försörja varandra även på längre sikt. Det är oroande att antalet arbetstillfällen är relativt konstant samt att den skillnad mellan Gävle och riket när det gäller förvärvsgrad som skapades under början av 2000-talet inte verkar försvinna. När det gäller den öppna arbetslösheten kan det konstateras att Gävle, Eskilstuna och Norrköping å ena sidan och Sundsvall, Västerås och Örebro å andra har en liknande utveckling. Följaktligen kan den öppna arbetslösheten inte enbart handla om stadens storlek eller tillgång på arbetskraft.

Gävle har en hög ungdomsarbetslöshet, i synnerhet bland unga män. Totalt sett finns det ungefär lika många arbetstillfällen som de senaste 20 åren, men kraven på utbildningsnivå för att få ta del av de jobben ökar. Även om de andra jämförbara städerna inte heller når upp till rikssnittet när det gäller antal elever som efter årskurs 9 uppnår kunskapsmålen i alla ämnen så är trenden för Gävle mest negativ. Att mäta såväl kompetensförsörjning som tillgänglighet på arbetsmarknaden är svårt, men det mått som under senare tid har blivit vanligast för att försöka beskriva dessa utmaningar är att mäta antalet ungdomar som 2 år efter avslutad gymnasieexamen antingen arbetar eller studerar. Här ska det noteras att graden av arbete eller studier såväl som kraven på utbildning för arbetet eller vilken nivå studierna bedrivs på inte räknas med. Måttet kan därför bäst beskrivas som en indikator av flödet från gymnasieskolorna ut mot den reguljära arbetsmarknaden, därför är det oroande att Gävles nivå är relativt konstant. Den struktur som framträder är att Gävles ungdomar har svårt att få jobb och i de fall där de inte har en gymnasial utbildning blir det svårt att ta sig vidare till arbete eller studier, oavsett grad.

När man ser till arbetspendlingen kan man konstatera att Gävle fungerar som centralort för den lokala arbetsmarknadsregionen som innefattar alla Gästriklands kommuner och Älvkarleby kommun. Arbetspendlingen emellan Gävle och Sandviken är grunden till detta. När antalet arbetstillfällen i Gävle legat konstant så har pendlingen ökat väsentligt, dock inte i så hög grad att det helt kunnat dämpa arbetslösheten. Balans mellan in- och utpendling är positivt, det innebär att Gävle har förutsättningarna att fortsätta fungera som centralort i arbetsmarknadsregionen.

Sammanfattningsvis kan det sägas att Gävle har en stagnerande arbetsmarknad, en hög ungdomsarbetslöshet och fungerar som centralort för den lokala arbetsmarknadsregionen.

Näringslivsprogrammet har identifierat följande framgångsfaktorer som svarar mot utvecklingen;

- *Lära av varandra*
- *Synliggöra nyanländas kompetens*
- *Utbildningar som stärker näringslivet*
- *Pendlingsattraktiv stad*
- *Hållbart näringsliv*

Gävle som stad

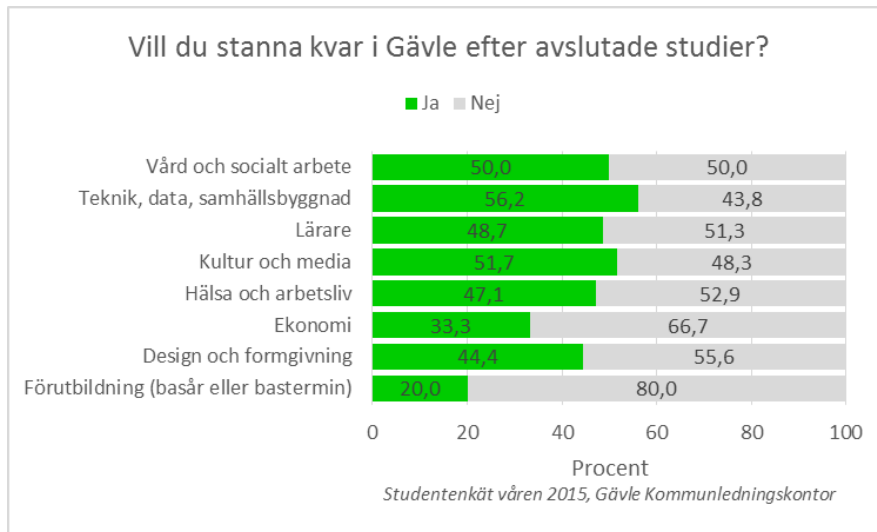
Boulognerskogen, statyn Fem musicerande genier och Gävle konserthus. Tre olika typer av attraktioner som lockar såväl gävlebor som gäster och är centralt placerade i Gävle.

Gävleborna och Gävle

I en marknadsanalys av varumärket Gävle som genomförts av företaget Brand Clinic år 2015 på uppdrag av Gävle kommun frågades gävleborna om vad de tycker om sin stad. De fem första omdömena av gävlebornas upplevelse av staden är det är en stad med stolthet och tradition, det finns bra möjligheter för träning och motion, staden ligger nära hav eller vatten, det finns bra möjligheter till högre utbildning samt det finns ett bra utbud av restauranger. I samma undersökning tillfrågades Gävles företagare vad de tycker är viktigast för att en stad ska vara attraktiv att etablera sin verksamhet i. De fem första omdömena var vackra parker och grönområden, bra möjlighet till friluftaktiviteter, bra möjligheter till träning och motion, bra kommunikationer samt attraktiva boenden.

Enligt en undersökning av vad studerande vid Högskolan i Gävle tycker om Gävle, som högskolan genomförde år 2015, trivs något fler än hälften mycket bra i Gävle. Det är dock en negativ trend från det första året man studerar till det tredje. Andelen studenter som vill stanna kvar i Gävle skiljer sig åt mellan de olika utbildningarna. Något färre än hälften ville stanna kvar i Gävle efter avslutade studier.

När de studerande tillfrågades vad som var mycket viktigt för att vilja stanna i Gävle efter examen var jobb det vanligaste svaret. Då möjligheten fanns att svara flera alternativ (jobb, bostad, karriär, lön, miljö, barnomsorg, pendlingsmöjligheter samt kultur- och nöjesutbud) till vad som är mycket viktigt för att vilja stanna i Gävle så svarade studenterna med god marginal jobb, därefter bostad, karriär, lön och miljö.

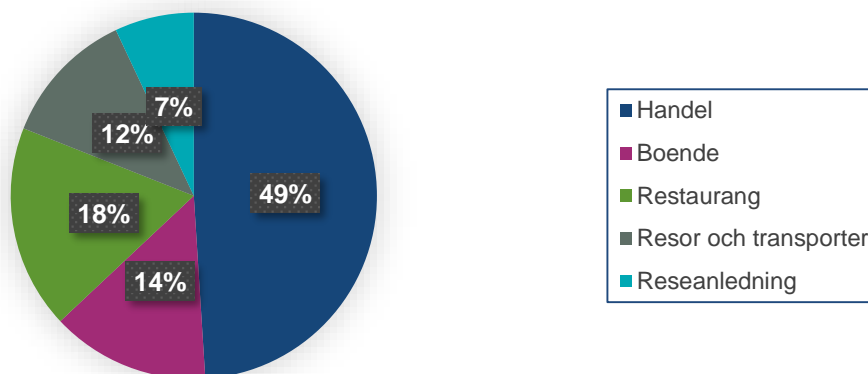
Gävle som turistmål

Handelns utredningsinstitut har under år 2016 genomfört en undersökning av turismens betydelse på uppdrag av Gävle kommun. Antalet kommersiella gästnätter var 340 656 i Gävle kommun år 2015. Enligt undersökningen omsatte turismen ungefär 2,4 miljarder år 2015, vilket motsvarar 4,1% av den totala omsättningen i Gävle och ca 1 730 årsarbeten. Turismens omsättning i Gävle har befunnit sig på en relativt stabil nivå under de senaste åren.

Besöksnäringen är en växande näring som till stor del består av mindre entreprenörer. Såväl transporter och infrastruktur, attraktiva stads- och kulturmiljöer, rekreationsområden och offentlig service är grundläggande för turism. Samspelet mellan entreprenörerna och offentliga organisationer är avgörande för en god utveckling av besöksnäringen eftersom gästernas upplevelser i hög grad byggs kring platser och tjänster som utvecklas och tillhandahålls av bägge.

Ett sätt att åskådliggöra vad turisten spenderar pengar på är den så kallade turismkronan.

Turismkrona Gävle kommun år 2015

Analys och framgångsfaktorer

Gävleborna är stolta över sin stad. Möjligheterna till träning och motion värderas högt kan kopplas till såväl goda anläggningar som goda förebilder. Inga större skillnader framträder mellan vad Gävleborna och Gävles företagare värderar som attraktivt med en stad. En välfungerande offentlig sektor som ger goda möjligheter för invånare att ta del av verksamheter och aktiviteter är grunden för en attraktiv stad.

Det är svårt att locka studenter att stanna i Gävle. Det ska dock noteras att för studenterna är möjligheten till arbete klart viktigare än något annat.

Besöksnäringen i Gävle har en stabil omsättning över tid. Vad som är noterbart är att av de pengar som spenderas av en gäst är reseanledningen endast en liten del. Det finns således stora möjligheter att öka konsumtionen i Gävle, framför allt inom handeln genom att locka fler turister.

Näringslivsprogrammet har identifierat följande framgångsfaktorer som svarar mot utvecklingen;

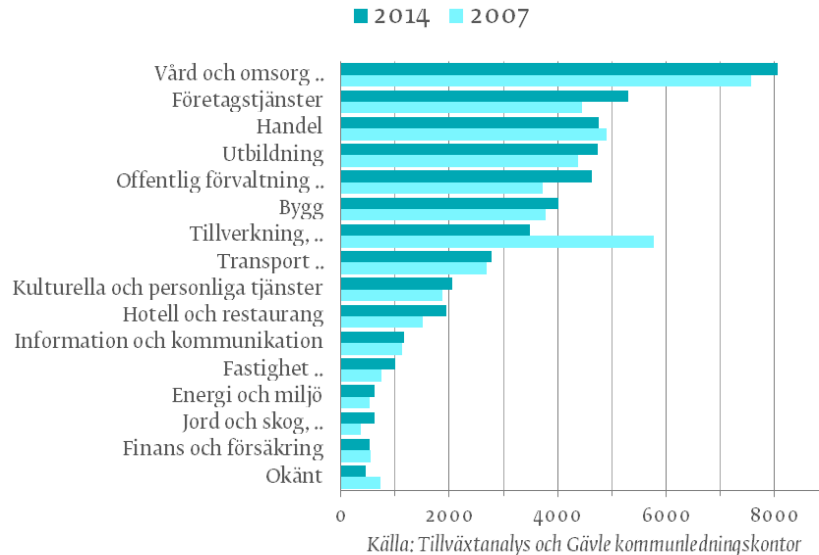
- *Goda exempel*
- *Se och bekräfta*
- *Gäster hittar hit*

Gävles näringsliv – verksamheter och företag

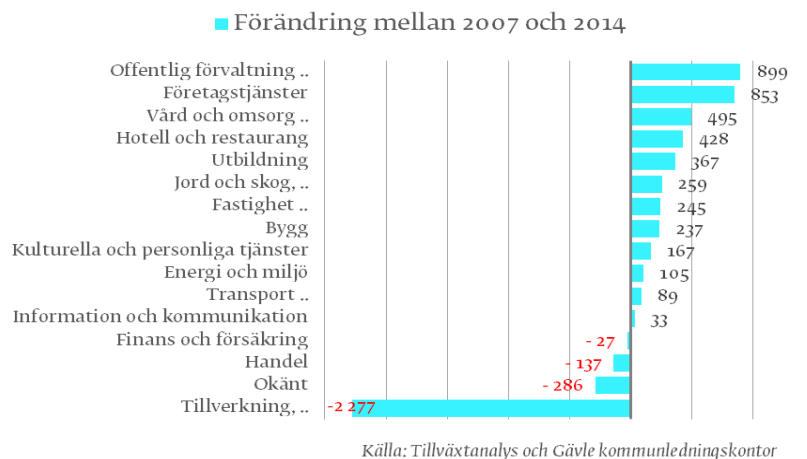

Gävle har en lång och stark tradition som handelsstad, industristad och logistiknav. Trä, metaller, tobak, textil, kaffe och konfektyr är alla varor som handlats, förädlats och transporterats utifrån Gävle. Gävle hamn, som syns på bilden ovan, har varit den naturliga utgångspunkten för näringslivet.

Näringsstrukturen i Gävle kommun

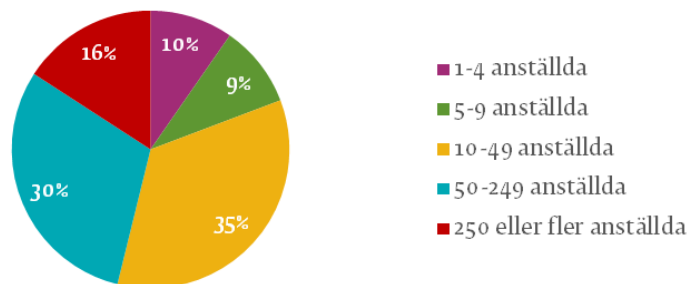
Näringsdynamiken i Gävle kommun

Näringslivets struktur och dynamik beskrivs genom en fördelning av antalet anställda per bransch. Vård- och omsorg är den största branschen i Gävle vilket inte är konstigt med tanke på att en stor arbetsplats som Gävle sjukhus och att alla insatser inom social omsorg, såsom äldreboenden och förskolor, ingår i kategorien. Inom offentlig förvaltning, som är den bransch som har ökat mest under perioden, finns ett antal stora arbetsgivare såsom Lantmäteriet, Region Gävleborg, Länsstyrelsen och Trafikverket samt myndigheten Statens Servicecenter som har etablerats i Gävle under perioden. Företagstjänster, som är den näst största branschen och har den näst största ökningen under perioden, är ett samlingsnamn på tjänster riktade mot företag och kan därför ha ett mycket varierat innehåll där IT-, personal-, design-, ekonomi- och fastighets-tjänster m.fl. alla är att betraktas som företagstjänster. Anmärkningsvärt är den kraftiga minskningen av arbetstillfällen inom branschen tillverkning och industri. Under perioden har såväl Stora Enso, Ericsson och Cloetta lagt ner sin verksamhet i Gävle. Idag finns det uppskattningsvis dubbelt så många gävlebor som arbetar med vård- och omsorg samt sociala tjänster som de som arbetar inom tillverkningsindustrin.

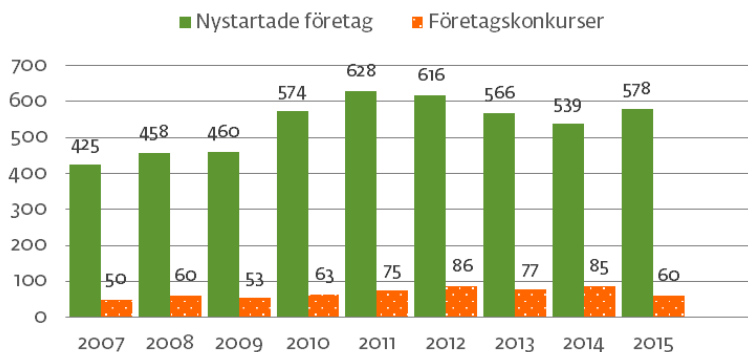
Anställda efter arbetsställestorlek i Gävle kommun 2015

Källa: Tillväxtanalys och Gävle kommunledningskontor

Lite mer än hälften av alla gävlebor arbetar i företag som har under 50 anställda. Bland dessa mindre företag är handel, företagstjänster och byggnation dominerande. I övrigt finns det en relativt jämn fördelning av mindre företag emellan de olika branscherna. Antalet nya företag som startas och antalet konkurser är likartat under en längre period.

Nya företag och konkurser i Gävle kommun

Källa: Tillväxtanalys och Gävle kommunledningskontor

Innovation är en ny, eller en signifikant förbättring av, produkt (vara eller service), process, metod, praktik, organisation eller relation. Innovation är en handling där ett ekonomiskt värde skapas men således även ett synsätt på hur ett ekonomiskt värde skapas. Det är därför naturligt att beteckna kommersialisering av en innovation som något som tillhör näringslivet. Innovationssystem är ett sätt att benämna eller beskriva den typ av näringslivsstruktur som behandlar innovationer. Principerna för vad ett innovationssystem är och hur tillväxt fungerar är uppbyggt ifrån ett teoretiskt koncept som kallas Triple Helix. Innovationssystem kan således vara både ett teoretiskt koncept att förstå olika typer av strukturer i näringslivet såväl som ett antagande om hur tillväxt fungerar inom en struktur. Syftet med att använda innovationssystem som benämning eller beskrivning är att synliggöra den samverkan eller det samarbete som skapar tillväxt genom innovation. Att beskriva Gävles innovationssystem som bara enskilda aktörer eller som ett system blir missvisande, däremot kan det ses som en bransch där näringsliv, offentlig sektor och högre utbildning har en samverkan eller ett samarbete.

Analys och framgångsfaktorer

De olika metoder som används för att beskriva näringslivet – verksamheter och företag är övergripande och ämnar ge en helhetsbild för Gävle kommun. Att beskriva branscher, kategorier eller system är ett sätt att visa på den bredd och mångfald som begreppet näringsliv innehåller men samtidigt etablera begrepp. Att mäta och beskriva verksamheter och företag enbart i form av omsättning räcker inte enbart. Gävle kommuns primära uppgift är att främja näringsliv och sysselsättning och då är kunskapen om i vilka former sysselsättning finns det viktigaste för att veta vilket stöd som Gävle kommun kan ge. Dessutom är delar av Gävle kommuns verksamheter i en situation där kontakter med privata företag är avgörande för att kunna nå Gävle kommuns mål. Verksamheter som Gävle kommun ansvarar för men bedrivs av externa utförare är det tydligaste exemplet.

Naturligtvis etableras direkta kontakter med både olika nätverk och sammanhang där företag är aktiva som med enskilda företag. Gävle kommun förmedlar kontakter och har en stödande roll i de processer som gynnar näringslivet som helhet eller med de branscher, kategorier eller system som gynnar näringslivet som helhet. I tillägg finns ett samarbete med andra offentliga aktörer såsom statliga myndigheter, Region Gävleborg och andra kommuner enligt samma premisser.

Det är dock värt att nämna ett specifikt företag som inte syns i den bild som tecknas över verksamheter och företag i Gävle kommun men likväl har en stor påverkan, Sandvik. Under rubriken Gävle och arbetspendling framkommer att mer än 3000 personer arbetar i Sandvikens kommun, det stora flertalet hos Sandvik. Det finns dessutom en företagsstruktur i Gävle kommun som riktar sig direkt mot Sandvik. Gävle kommuns arbete och ansträngningar riktas mot verksamheter och företag i Gävle kommun men det finns en medvetenhet om den påverkan som Sandvik har.

Gävle Innovation City är det samarbete som Gävle kommun initierat tillsammans med privata aktörer och andra offentliga aktörer som syftar till att främja innovation i Gävles näringsliv och konkretisera Gävles innovationssystem. Samarbetet är ett tydligt exempel på hur Gävle kommun har en förmedlande roll, förmedlar kontakter och stödjer processer som gynnar näringslivet som helhet.

Näringslivsprogrammet har identifierat följande framgångsfaktorer som svarar mot utvecklingen;

- *Etableringar, investeringar och nyföretagande*
- *Stimulera innovationer*
- *Utveckla befintliga branscher*

Gävles kontakter med omvärlden

Gävles gods och infrastruktur

Gods är en benämning av varor som transporteras. Gods brukar beskrivas i termer av volym och berör både sådant som förbrukas och produceras i Gävle. Enligt en uppskattning av konsultfirman WSP från 2014 beräknas enbart företagen i Gävle kommun förbruka 3,7 miljoner ton gods per år och producera 5,4 miljoner ton. Gävles näringsliv producerar således mer gods än som förbrukas vilket tyder på att näringslivet i stort präglas mer av en konsumtionsmarknad än en tillverkningsindustri och att många företag är beroende av, eller arbetar med, att exportera sina varor. Den bransch som sticker ut är tillverkningsindustrin, mer specifikt skogsindustrin. Skogsindustrin har betydligt större produktion än förbrukning, den typ av gods som mest lastas är just rundvirke och trävaror är den näst största varugruppen mätt i värde. Det är dock livsmedel som är det värdefullaste godset i kommunen där 6,4 miljarder förbrukas per år och 5 miljarder produceras.

Gävle fungerar som nav när det gäller nationell infrastruktur och är en utgångspunkt för både nationell och internationell transport. Europaväg 4 går igenom Gävle i nordlig/sydlig riktning. Gävle är dessutom startpunkten för europaväg 16 som går till Oslo och Bergen. Enligt en uppskattning av konsultfirman WSP från 2014 passerar varje dag nästan 3000 tunga lastbilar med gods Gävle på europaväg 16 och mer än 1500 via europaväg 4. Den norra stambanan kallas den sträckning av järnväg som utgår ifrån Storvik/Gävle och går till Ånge-Ljusdal. Gävle hamn är en av landets största hamnar och har en omfattande såväl nationell som internationell transport. Norrsundets hamn hanterar i huvudsak foderfisk och virke, har förbindelser till väg och järnväg och är belägen i samhället Norrsundet. De goda förbindelserna av väg och järnväg gör att det, beroende på trafikslag, tidsmässigt tar mellan 60 - 190 minuter för en privatperson att från Gävle nå Sveriges största flygplats, Arlanda.

Gävles funktion som nav och infrastrukturen som helhet är koncentrerad till tätorten Gävle vilket gör att Gävle fungerar som centralort för de andra större tätorterna i kommunen; Furuvik, Hedesunda Valbo, Forsbacka, Björke, Trödje, Bergby och Norrsundet.

Gävle hamn

Gävle hamn är en av Sveriges större hamnar. Den har åtta terminaler och hanterar flera olika typer av gods som kan transporteras till/från hamnen via farled, väg och järnväg. Containerterminalen är den största på Sveriges östkust och volymen av containergodis som hanteras gör det till den tredje största i riket. Under 2014 angjorde ca 1000 fartyg hamnen och ungefär 4,5 miljoner ton gods hanteras. Det gods som exporteras via farled från hamnen beskrivs som lastat gods över kaj och uppgick under 2014 till 1 455 000 ton. Godset som importeras via farled till hamnen beskrivs som lossat gods över kaj och uppgick under 2014 till 3 090 000 ton. Således transporteras merparten av godset vidare och varje dygn lämnar ca 20 tågset Gävle hamn med gods. Det finns en stor variation på vilken typ av gods som hanteras, där containrar, flygbränslet till Arlanda, papper- och trävaror från BillerudKorsnäs, zinkslig och blysling (korn av råvaran), olja, diesel, stålprodukter och byggprodukter är det mesta noterbara.

Gävle hamn har ambitiösa mål och nya investeringar är gjorda. Från år 2006 har stora satsningar gjorts för att öka kapaciteten hos containerhamnen, vilka slagit väl ut. En elektrifiering av järnvägen till/från terminalen Fredriksskans kommer ske, vilket förväntas öka terminalens användning. Ambitionen är att hanteringen av gods ska öka kraftigt till år 2030 där containerterminalens verksamhet förväntas att fördubblas.

Gävle kommun äger hamnen. Yilport Holding Inc har sedan 2006 bedrivit den operativa verksamheten i containerterminalen och har från våren 2016 har förvärvat ansvaret för hela den operativa verksamheten, emedan Gävle kommun svarar för infrastruktur och myndighetsutövning.

Samarbeten med omvärlden

Regionala, nationella och internationella samarbeten kan starta med fysiska ting som gods och infrastruktur, med det kan även starta direkt med människan. Gävle kommun har en skyldighet att delta i vissa regionala, nationella och internationella samarbeten som regleras i enlighet med lagar och förordningar, men Gävle kommun ingår även frivilligt i en lång rad samarbeten. Det frivilliga internationella samarbetet har som utgångspunkt att det ska bidra till att uppfylla de kommunala målsättningarna, men även att bidra till en fredlig och demokratisk utveckling i världen. Det tydligaste exemplet på internationellt samarbete, som både innehåller skyldigheter och frivillighet sker gentemot den Europeiska Unionen.

Gävle kommuns utgångspunkt för internationella samarbeten är; verksamhetsutveckling, näringslivsutveckling och omvärldsbevakning. Verksamhetsutveckling kan sägas svara mot förmågan att ta till sig nya

arbetsätt och metoder, ett sätt att beskriva de förändringar inom en verksamhet som tillämpas. Näringslivsutveckling syftar till att lyfta fram och stärka just företagens samarbeten med omvärlden. Omvärldsbevakning är helt enkelt informationsinhämtning och sortering av de fakta och händelser som bedöms ha betydelse och påverkan för Gävle.

Analys och framgångsfaktorer

Gävles funktion som centralort gentemot de andra tätorterna i kommunen stärks av merparten av såväl arbetsplatser som infrastrukturen finns där. Gävle kommuns behöver arbeta med såväl utvecklingen av tätorten Gävle, utvecklingen av de andra tätorterna i kommunen och kommunikationerna däremellan.

Kontakter med omvärlden har alltid funnits. Gods och infrastruktur handlar om fysiska ting emedan samarbeten handlar om människor. Genom samarbeten formas och förändras identiteten för enskilda gävlebor och därmed i förlängningen staden som helhet. Samarbeten med omvärlden är därför grundläggande för utveckling, inte bara den enskilda gävlebon utan även av staden.

Näringslivsprogrammet har identifierat följande framgångsfaktorer som svarar mot utvecklingen;

- *Export för att växa*
- *Stöd till utveckling nationellt och internationellt*

Gävle kommuns egna arbete

Skapa förutsättningar för företagande

Gävle kommuns egna arbete för utveckling av näringsliv och sysselsättning kan sammanfattas med att skapa förutsättningar för företagande. Analysdelen visar på en del av utmaningar som finns och sättet som Gävle kommun kommer möta dem kan formuleras som tre av delmålen; Affärsmässiga relationer, Ökad dialog och samverkan, Ökad service och intern förståelse.

För att kunna uppnå delmålen har Näringslivsprogrammet har identifierat följande framgångsfaktorer som svarar mot utvecklingen;

- *Kunskap om lagen om offentlig upphandling*
- *Service och support*
- *Avtalstrohet*
- *Samtal och dialog*
- *Öppenhet och transparens*
- *Bemötande och service*
- *Alla bidrar till ett gott företagsklimat*
- *Snabba, enkla och säkra processer*

Mål, delmål och framgångsfaktorer

Näringslivsprogrammet utgår från det kommunövergripande målet *Gävle kommun bidrar till att skapa goda förutsättningar för företagande och arbetstillfällen*. Från det kommunövergripande målet finns tre underliggande näringslivspolitiska mål som är styrande för programmet. Dessa mål är nämndmål i Näringslivs- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsplan eftersom huvudansvaret finns där. De näringslivspolitiska målen är:

1. *Gävle har en framgångsrik kompetensförsörjning*
2. *Gävle ska uppfattas som en av Sveriges mest attraktiva platser för företag*
3. *Gävle kommun skapar de bästa förutsättningarna för företagande i jämförelse med andra kommuner i Stockholmsregionen*

Varje mål mäts med hjälp av en eller flera indikatorer och är nedbrutet i ett antal delmål. Den förvaltning som är ägare av ett delmål är ansvarig för att koordinera och följa upp samtliga aktiviteter som sker inom ramen för målet. Delmålen är tydligt kopplade till varje verksamhetsplan. Totalt finns åtta delmål i Näringslivsprogrammet.

Varje delmål är i sin tur nedbrutet i ett antal framgångsfaktorer. Utifrån framgångsfaktorerna planeras aktiviteter i verksamheternas verksamhetsplaner. Denna struktur med kommunövergripande mål, nämndmål, operativa mål (delmål), framgångsfaktorer och aktiviteter följer Gävle kommuns uppföljningsmodell.

Näringslivspolitiskt mål: Gävle har en framgångsrik kompetensförsörjning

Indikator: Småföretagarbarometern

Delmål 1 Ökad kunskap och inspiration

En förutsättning för ett växande och föränderligt näringsliv är ökad kunskap och inspiration. Genom att skapa arenor och mötesplatser för att lära och inspireras av andra ges företagare möjligheter att utvecklas och växa.

Framgångsfaktor Lära av varandra

Att träffa andra är att lära av andra. För det krävs kunskap om vilka nätverk och mentorsprogram som finns tillgängliga som bäst passar företagens behov. Nätverken och mentorskap bygger näringsrika relationer på både kort och lång sikt.

Delmål 2 Ökad kompetens och integration

Gävle Kommun och näringslivet är i ständig förändring. Nya kunskaper tillförs kommunen via inflyttning, från andra delar av landet och från utlandet. Samtidigt behövs nya kunskaper för att utveckla företagen. Med en målsättning om att bidra till en matchning av nya kunskaper och behovet av dessa hos företag kan både Gävle Kommun och företagare växa tillsammans.

Framgångsfaktor Synliggöra nyanländas kompetens

Inflyttning från utlandet är en tillgång för Gävle Kommun. Genom att synliggöra denna kompetens ges ökade möjligheter för företagen att säkra sin kompetensförsörjning, och för nyanlända att komma in på arbetsmarknaden och undvika utanförskap.

Framgångsfaktor Utbildningar som stärker näringslivet

Ett näringsliv i ständig förändring förutsätter att skola och högre utbildning anpassar och erbjuder utbildningar som möter företagen nya behov av kompetenser.

Framgångsfaktor Pendlingsattraktiv stad

Ett näringsliv i utveckling kräver ständig försörjning av olika kompetenser, erfarenheter och idéer. När arbetspendling både till och från Gävle Kommun underlättas, ökar möjligheterna för näringslivet att växa. Genom att påverka kollektivtrafiken kapacitet, infrastruktuursatsningar för persontransporter och boende i stationsnära och pendlingsvänliga områden görs detta möjligt.

Framgångsfaktor Hållbart näringsliv

Ett socialt och miljömässigt hållbart företagande är idag en viktig faktor ur konkurrenssynpunkt i dagens företagande. Att arbeta med hållbarhet är idag en nödvändighet där ett systematiskt hållbarhetsarbete leder till ökade förutsättningar för god lönsamhet, ökad kundnöjdhet, stärkt relation till medarbetare, bättre miljö och ett i många aspekter attraktivare företag. Att utbilda och på andra sätt skapa förutsättningar för framgångsrikt socialt och hållbart företagande är av stor vikt.

En annan aspekt av hållbart näringsliv är ett hållbart näringsliv i hela kommunen dvs i Gävle stad och omkringliggande stadsdelar. Riktade initiativ för att skapa goda förutsättningar för företagande i landsbygd är en framgångsfaktor för ett hållbart företagande i hela kommunen.

Näringslivspolitikiskt mål: Gävle ska uppfattas som en av Sveriges mest attraktiva platser för företag

Indikator: Varumärkesmätningen, Svenskt Näringslivs företagsklimatmätning

Delmål 3 Ökad stolthet och attraktion

Kännedom av goda exempel och möjligheten att bli sedd och uppskattad bygger stolthet och stärker självkänslan hos företagare. Målet bidrar till att fler företagare identifierar sig som en del av näringslivet i Gävle Kommun och därmed också kan vara en bra ambassadör för detsamma. Detta bidrar det till att Gävle Kommun uppfattas som en attraktiv plats för företagande och etableringar.

Framgångsfaktor Goda exempel

Genom att lyfta fram goda exempel ökar kännedomen om det goda arbete som sker inom Gävle Kommuns näringsliv. Det ökar stoltheten bland företagarna, bidrar till inspiration och väcker intresse och attraktion nationellt och internationellt.

Framgångsfaktor Se och bekräfta

Att synas och ges uppmärksamhet stärker företagares självkänsla och inspirerar andra.

Framgångsfaktor Gäster hittar hit

För att platsen Gävle Kommun ska växa som besöksort behövs kännedom om Gävle Kommuns styrkor, tillgångar och behov: Det är en förutsättning för att locka hit gäster, evenemang, konferens/kongressgäster och inflyttare. Det förutsätter i sin tur en genomarbetad och långsiktig marknadsföring och turismstrategi som både kommun och näringsliv i Gävle Kommun kan dra nytta av.

Delmål 4 Fler innovationer och branscher i utveckling

Ett dynamiskt och väl sammansatt innovationssystem är en viktig faktor för att utveckla nya näringar och möjligheter för näringslivet att växa. Målet är att skapa kunskap och öka förutsättningar för ett innovationssystem bestående av aktörer som är ömsesidigt beroende. Dessa grupper ska fungera i harmoni med varandra och därigenom verka ömsesidigt förstärkande. En förutsättning för ett växande och föränderligt näringsliv är mångfald av branscher och sektorer som utvecklas i växelverkan.

Framgångsfaktor Etableringar, investeringar och nyföretagande

Etableringar och investeringar i Gävle Kommun är av stor betydelse för Gävle Kommuns utveckling. Att skapa goda förutsättningar för Etableringar och investeringar bidrar till Gävle Kommuns tillväxt. Att även stimulera nyföretagande på olika sätt ökar förutsättningar för nya företag och arbetstillfällen i Gävle Kommun.

Framgångsfaktor Stimulera innovationer

Innovation är en viktig faktor för att utveckla nya näringar och ge goda möjligheter för både befintliga och nya branscher att växa. I en dynamisk och stödjande innovationsmiljö kan idéer stimuleras, fångas upp och förädlas på ett tydligt och strukturerat sätt och ges möjligheter att växa till nya näringar.

Framgångsfaktor Utveckla befintliga branscher

Gävle Kommun har styrkor i både traditionella och nya näringar. Tillväxt skapas genom att stödja och vidareutveckla dessa näringar.

Delmål 5 Ökad internationalisering

Att verka på en internationell marknad är en möjlighet för ökad tillväxt för Gävle Kommuns företag. Målet är att bidra med kunskap och förståelse om vad som krävs för att nå en internationell marknad.

Framgångsfaktor Export för att växa

Genom kunskap om andra länders marknader, hittar Gävle Kommuns företagare en plats på denna arena.

Framgångsfaktor Stöd till utveckling nationellt och internationellt

Inom Sverige och inom EU finns olika former av stöd för att utveckla näringslivet. Genom kunskap om hur dessa stöd ser ut och hur de kan bidra till företagens utveckling ges företagen ytterligare möjligheter att utvecklas.

Näringslivspolitiskt mål: Gävle kommun skapar de bästa förutsättningarna för företagande i jämförelse med andra kommuner i Stockholmsregionen

Indikator: NKI (Insikt SKL, Stockholm Business Alliance)

Delmål 6 Affärsmässiga relationer

En viktig ingrediens i affärsmässiga relationer är lika villkor och likvärdiga möjligheter till att sluta avtal mellan företagare och offentliga verksamheter. Målet är att skapa kunskap, utbildning och service runt upphandlingar vilket bidrar till ökad affärsmässighet.

Framgångsfaktor Kunskap om LOU

Att alla parter känner till regelverket och känner trygghet i allas roller och ansvarsfördelning. Det skapar säkrare processer kring upphandlingen.

Framgångsfaktor Service och support

Hög tillgänglighet och snabb hjälp vid frågeställningar kring hanteringen i upphandlingsprocessen underlättar för företagare att lämna korrekta anbud och minskar risken för företagarna att missa en affärssuppgörelse.

Framgångsfaktor Avtalstrohet

A och O för väl fungerande affärsmässiga relationer är att avtalen är kända och att de efterlevs.

Delmål 7 Ökad dialog och samverkan

Ett växande och attraktivt näringsliv bygger på dialog och ömsesidig förståelse mellan näringsliv och kommun. Målet handlar om att mötas och gemensamt ta ansvar för företagsklimatet med en målsättning om en positiv utveckling till gagn för alla.

Framgångsfaktor Samtal och dialog

Att vika tid för samtal, samordning och dialog mellan kommun och företagare om olika frågor som berör företagande bidrar till ett utvecklat och positivt företagsklimat.

Framgångsfaktor Öppenhet och transparens

Att sätta mätbara mål, mäta dem och följa upp dem är viktigt för ett gott företagsklimat. Lika viktigt är att det råder transparens runt mätningarna. Önskvärt är även en samsyn mellan företag och kommun och vad som utgör ett gott företagsklimat och hur det kan mätas.

Delmål 8 Ökad service och intern förståelse

Den kommunala servicen ska utgå från företagarnas behov och stödja företagarna i deras kontakt och relationer med kommunen. Målet handlar om en ständig utveckling av effektiva och enkla processer i myndighetsuppdragen inom Gävle kommun, samt tydlighet mot företagare om hur stöd och processer ser ut och vad som kan förväntas. Det kräver även en intern förståelse och uppslutning inom hela koncernen för näringslivsfrågor. Att arbeta med ett konsultativt och lösningsfokuserat förhållningssätt är en självklarhet.

Framgångsfaktor Bemötande och service

Gott bemötande och god service är grundläggande för att skapa goda relationer mellan kommun och näringsliv.

Framgångsfaktor Alla bidrar till ett gott företagsklimat

Näringslivsfrågor spänner över alla förvaltningar och prioriteras som ett gemensamt ansvar där alla förvaltningar och bolag bidrar med sin del.

Framgångsfaktor Snabba, enkla och säkra processer

Korta ledtider och effektiv och samordnad kommunal ärendehantering underlättar för företagare.